

בְּעָרְבֵי הַקּוֹנְגְרֵס הַשְּׁמוֹנָה-עָשָׂר

נראה הדבר, שההסתדרות הציונית, שנועדה להיות מכשיר לתנועת-השחרור של העם היהודי, היא כספינה ללא מצפן, שמתקרבת במהירות אל קף-האסון. נראה, שהדגל התכול-לבן, זה סמל האחוה והאחדות הלאומית, שהניף בראשה הרצל, הקברניט האלוהי שלנו, הולך ומצטבע בשנת השלושים למותו בצבע זר, בצבע-דגלם של נושאי האי־יאולוגיה המעמדית, של נושאי ההתפוררות והמשטמה הפנימית. אכן קו־הירידה של הציונות הרשמית שואף להגיע לִגְמֵר־ההתפתחות. זוהי הטראגיקה של תנועות בנקרוטיות, שהן מוסיפות לרדת במשעול המעוקל, מוסיפות לשחק את משחקן האבוד למרות האזהרות החמורות של המציאות. סבורים אנו, שאין אלו מליצות ריקות. סבורים אנו, שהנצחון של הסוציאליסמוס בתחומי התנועה הציונית כיום הוא מדומה מאד וטראגי מאד. וטראגי הוא, קודם כל, בשביל תנועת-הפועלים עצמה. יום יבוא, ואפשר לא רחוק הוא, והפועלים יבינו, מה עוללו לעצמם בשיטותיהם וב„נצחונותיהם“. מה שמושך אליו, קודם כל, את תשומת-לבנו זוהי התכנית המדינית, „תכנית-ההצלה“, שאותה עומדת להציע ההנהגה השמאלית, ודיר ווייצמן בראשה, בקונגרס הבא, למול „ליל-ברתולומיאוס“ האדום מדם, שבו נתונה היהדות הגרמנית, למול שואת-החורבן נושאת-

הפליון, המציפה כיום את היהדות העולמית. תכנית-הצלה?—הנה היא: אותה תכנית עצמה, שהנהגה הציונית מגשמת אותה מימי הכרזת-בלפור, תכנית, שהביאה בארץ-ישראל לרבויים של מאה אלף יהודים ולרבויים של מאתיים אלף ערביים.

כאילו שום דבר לא נשתנה במציאות היהודית במשך שתי השנים האחרונות! כאילו הנסיון הטראגי של חמש עשרה שנות-ההתישבות לא למד דבר! כאילו לא הופרכו ללא רחמנות אחת-אחת כל הפרוגנוזות קצרות-הראיה של המנהיג לשעבר בנוגע לסוכנות, בנוגע לעליה („עליה גדולה, ומעמד בינוני“), בנוגע להתיישבות ובנוגע למדיניות. ערכה של המדיניות?— הייתי מציע למי שרוצה בשיבתו של ד״ר ויצמן להנהגה, שיציין בסיסמה נשכחת אחת: „המפתח לבנינה של ארץ-ישראל אינו נמצא בכיסה של הממשלה המאנדאטורית. אלא בכיסו של עם-ישראל. אבל זה אסוננו — עם-ישראל אינו רוצה!“— כלומר: לא המדיניות היא העיקר, אלא רצון ההתנדבות הכספית של המוני-העם. והנה הריביוניסמוס טען, שתפיטה זו היא כוזבת ומסוכנת. הוא טען, שהתנאים המדיניים וחוקי-העליה, במלים אחרות: אי-מציאותו של משטר קולוניאטורי בארץ-ישראל, סוגר בכריח של ברזל את הדרך לעליה והתישבות רחבות. ולפיכך דרש הרביוניסמוס לרכז

את כל המאמצים לא באוסף-כספים, אלא במלחמה המדינית, בשבירת אותו בריח-הברזל, שכל עוד שהוא קיים הציוניות היא בלתי-אפשרית. אני מקוה, שלא שכחת זאת. קורא נכבד, שהרי זו היתה הסבה הראשונה, שבגללה זכה הרביזיוניזם לגשם של רוק בלתי-פוסק ולחואר הנכבד של „ראדיקליזמוס דסטרוקטיבי“. נבית, איפוא, שהרביזיוניזמוס טעה. ואולם מה יאמר אותו מנהיג כיום? כלום יאמר גם כיום שעם-ישראל אינו רוצה? בשעה שהמשרדים הארצישראליים שבכל ארץ טובעים במבול של בקשות לצרטיפיקאטים! כלום יאמר, שיהודי-גרמניה אשמים במה שהממשלה המאנדהאטורית לא הקציבה להם, לנוכח אסונם שהחריד את העולם כולו, אלא אלף צרטיפי-קאטים בלבד? כלום „לא רוצים“ הם פליטי הגיהנום הסובייטי, שנדרו חדשים הרבה ברגל עד שזכו להגוע לשערי-המולדת – ומצאו את השערים הללו סגורים על מסגר? נסו-נא לפתוח לרוחה את שערי-הארץ וראיתם, כיצד זרם העליה היהודית מצד ארץ קטנה זו!

אולם אם אי-אפשר לומר עוד, שעם ישראל אינו רוצה, הרי אבד לו, לדיר ווייצמן, הנימוק היחידי, שהיה בפיו, הנימוק, שבו הצדיק את מפלותינו הגדולות. שהרי אף-על-פי שברור הוא, שעם-ישראל רוצה, רוצה מאד, אין הציוניות מתקדמת בקצב מהיר יותר כלל וכלל... אבל כל ילד יודע כיום את הסבה לכך. כל ילד מבין, שהסבה היא בתנאים המדיניים בלבד, וכל אחד מוכרח היה להסיק את המסקנה הברורה והפשוטה. שמן ההכרח הוא לנו לכוון

את כל כוחנו להתקפה מדינית, לשם שינוי התנאים המדיניים הנוכחיים. אם אין רוצים אנו להפוך את הציוניות שלנו להזיה אומללה. מעולם לא נתאשרה אינו תיאוריה מדינית על-ידי המציאות עצמה, כמו שנתאשרה התיאוריה ההרצלאית הרביזיוניסטית כיום הזה. מעולם לא הופרכה איזו שיטה צבורית, מתוך לעג-מפיסטו אמתי של ההיס-טוריה, כמו שהופרכו התיאוריות הוויצמניות על-ידי המציאות היהודית הנוכחית. אם ווייצמן מתעתד כיום לחזור לשלטון, הרי הסבה היא באפיו האומלל של עמנו, אופי של עם גלותי, שמחקדם מתוך אינרציה ואינו חוזר מדרכו עד שנרד עליו גשם של אש... אימתי תפסו יהודי-גרמניה את האזהרות של קס, של הרצל, של נורדוי בנוגע לאי-האפשרות של ההתבוללות במערב ובנוגע להתפרצותה של הלבנה האנטישמית? רק בשנת 1933, לאחר עלייתם של גיבולס והיטלר! – אבל כלום מבינים הם אף כיום את דבריהם לעמקם! כלום מבינים הם, גרמנים-למחצה אלה, שהמדינה היהודית דוקה היא היא הפתרון היחידי לשאלת היהודים הגדולה והנוראה? כלום מבינים הם מה טיבה של שאלה זו בכלל? מתוך צער עמוק מוכרחים אנו לציין, שהתשובות, שניתן לשאלות אלו תהיינה שליליות! יתב על כן: על כמה מן המתבוללים שבאנגליה, צרפת ואמריקה השפיע מאורע גרמניה השפעה מכרעת? רק היטלה של העתיד באותן הארצות היא בכוחו להזיז מעמדתם הקפואה! רק במסרק-הברזל העובר על בשרנו אנו משלמים מחיר ענורנו מלידה... זהו הטבע הגלותי שלנו, של עם בלתי-

מדיני, טבע, שאנו מכירים אותו גם בתנועה הציונית, בתנועה המדינית היחידה, שהקימה היהדות לאחר הרבה מאות שנים של עבדות והשלמה עם הגורל. כל עוד אפשר לנשום בארץ-ישראל מתוך הרגשה של חירות כל-שהיא, כל עוד אפשר לבנות דבר-מה ולהתקדם, כביכול, – טובה השיטה! שהרי למה ממתין הרוב של התנועה הציונית? אין הוא ממתין אלא לאותה שעה, שבה יקיץ הקץ על כל אפשרות של התקדמות יהודית בארץ-ישראל! אולם נזכור-נא! תמיד אפשר להצטער על העבר, אבל לא תמיד אפשר לתקנו! בהיסטוריה, כמו בחיים, יש גם שעובר המועד הנכון.

אותו אופי איג'רטי ואנטי-מדיני הוא שגורם להם, לדיר ווייצמן ותומכיו, להתמיד בדרכם. התשובה, שהם מנסים לתת לאסון של יהודי-גרמניה, היא מופרכת כל-כך על-ידי הנסיון של העבר, שאין שום רצון לטפל בה. מכיון שדיר ווייצמן מבין היטב, שכיום אי-אפשר עוד לבוא אל יהודי-העולם ברומאנטיקה החלוצית ובסיסמה: אלף חלוצים לשנה! – הוא מציע תכנית של התישבות גדולה (פלאים! ווייצמן נהפך לרביזיוניסטן „מטורף“): „התישבות של מאתים וחמשים אלף מיהודי גרמניה במשך חמש השנים הבאות. כיצד תוגשם, איפוא, התישבות זו, ישאל הקורא, בשעה שהממשלה מקצבת לנו מכסה של אלף צ'רטיפיקטים, בשעה שהיא מתכוונת ליטול מן הישוב שני מיליון לירות לשם הושבת ערביים מחוסרי-קרקע ושפור החקלאות והכפרים הערביים, בשעה שעומדים לקבוע את חוק-האריסים, שימנע כל אפשרות של קניית קרקעות על ידי יהודים, בשעה שזוממים לקבוע חוקי תיירות ועליה חדשים, שתכליתם היחידה היא קיצוץ-

כנפיה של העליה הגדולה. הקורא ישיב, שכדי לשנות מצב ביש זה, כדי לעשות אפשרית את ההתישבות הרחבה, שעליה דבר הדיר ווייצמן, אין דרך אחרת אלא לפתוח במלחמה מדינית, ביצירת לחץ של דעת קהל עולמית, בשתוף אותם הגורמים המדיניים, ששאלת-היהודים האקטואלית מאד-משמשת להם כיום אבן נגף. אבל הקורא טועה. על פעולה מדינית אין רמז בדבריו של דיר ווייצמן. הרי המפתח הוא בכיסו של עם ישראל בלבד, כלומר, הכל תלוי בכספו.

תכניתו היא, איפוא, לאסוף במשך חמש השנים הבאות (חמשה מיליון לירות, כלומר, מיליון לשנה. על מיליון זה מוטל לא רק לפתוח את השערים לחמשים אלף נפש לשנה, אלא אף לישוב אותם. כלום אין בזה משום להטי-אֶשֶׁף באמת! – נראה הדבר, שדיר ווייצמן שיער, ששום אדם לא קרא את הדינים והחשובנות של קרן-היסוד. הקורא יוכל למצוא בחוברת א' של „ביתר“ מסקנה, שהביא כותב הטורים הללו מן הדין-והחשבון האחרון של הקרן. על פיה יוצא, שהתישבותם של 5.000 נפש עלחה לה, להסדרות הציונית, ביותר ממיליון לירות. לא קשה, איפוא, לתשב ולמצוא, שבחמשה מיליונים תִּעָרַךְ התישבות של 25.000 נפש, סכום, שהוא בכל אופן רחוק מאד מרבע-מיליון-המתישבים של דיר ווייצמן. אם נוסיף לכך, שחסרונה ההכרחי של כל מגבית הוא, שלכל הפחות שליש ממנה יורד תמיד לצרכי תעמולה ופקידות, נצא, שלרשותה של ההתישבות ישארו למעשה רק שלשה מיליונים ומחצה. והתוצאה: מספר-המתישבים יהא קטן אף ממה שחשבנו על-פי הסכום האמור. ברור, איפוא, שהפתרון של דיר ווייצמן הוא

חינם, לא היתה התישבותם יוצאת אל הפועל לעולם. ואפילו היו ברשותנו כיום שלושים מיליונים, היתה ההתישבות הגדולה בלתי אפשרית במצב ההתנגדות המוצקת מצד הממשלה. כי העיקר הוא – לשבור את החיץ המדיני.

אין צורך להאריך הרבה כדי להוכיח, שדיר ווייצמן ותומכיו אינם מסוגלים לכך. בזמן שהותו של דיר ווייצמן באפריקה הדרומית, כשהופצו השמועות על התישבות יהודית בעבר-הירדן, היה דיר ווייצמן אחד מן המטיפים הנלהבים לטובתה של התישבות זו. אולם לפני ימים מועטים גילה פתאום את דעתו, שאינו רואה אפשרות להתישבות המונית בעבר-הירדן קודם שישב עם קה-ירדן. מה אירע בינתיים, שדיר ווייצמן שינה את דעתו באופן קיצוני כל-כך? – לא אירע כלום מחוץ להודעה קצרה בפארלמנט הבריטי, שהממשלה „אינה מאמנת כיום באפשרות של התישבות יהודית בעבר-הירדן“.

כי המדיניות הווייצמנית מוכרחת ללכת שלא מרצונה ושלא באשמתה רק באותו נתיב, שמתוה לה האימפריה. מפני-מה? – מפני שכל אפיה הוא משא-ומתן סאלוני. אין היא נשענת על כוחו של העם, מפני שאינה מאמנת בו. אבל מהי המדיניות אם לא משחק-כוחות והפגנת-כוחות? נאזנו של ז'אבוטינסקי בראדיו בווארשה, ב-28 לאפריל, קבע בהחלט, איזו עמדה צריך לתפוס עם, שאינו עדר עבדים, כלפי גרמניה, כלפי אותה אומה, שרומסת את כבודו ומתעללת בו לעיני העולם כולו. הוא דרש את ארגון החרם על גרמניה ותעמולה עולמית נגד שינויים בחוזה ווירסאי. בשל כך זכה

פיקטיבי מאד, קורי עכביש צבוריים, שהמציאות תפוז אותם עד מהרה. צריך, שלא להביא בחשבון כל אפשרות של בקורת כדי להעזי להפריח בהמונים נואשים תכניות דלות-ערך מעין זו.

אולם, סוף סוף העיקר אינו בזה. אף אילו הספיקו הכספים הללו להתישבות המונית, היתה זו לא פחות בלתי אפשרית בתנאים של המשטר המדיני הקיים. בחוברת הנוכחית של „ביתר“ ימצא הקורא תאור מפורט של ההתישבות הגדולה של פליטי-יוון. הוא יראה כמה עמוקה היתה תפיסתם הממלכתית של הרצל ונורדוי, שתפסו אפרירי את האפשרות של עליה חד-פעמית של מיליונים. שנים אחדות לאחר שנשפך לעג הרבה על תכניתו של נורדוי, להעביר בבת אחת לארץ ישראל מאות אלפים יהודים, פליטי החרב והמגפות של המלחמה העולמית, – שנים אחדות לאחר זה הוציא עם אחר, עם דל מבחינה פוליטית, כלכלית ורוחנית, התישבות מעין זו אל הפועל. ממשלת יוון לא ערכה מגבית של מיליון לירות לשנה, מגבית, שעוברת דרך מאות ידים ושחלק הארי שלה הולך תמיד לאבוד. היא סידרה מיד הלואה של עשרה מיליון לירות, שנתחלקה באופן פרודוקטיבי ומסחרי. אכן, כשמדברים אצלנו על הלואה לאומית גדולה, פוגעים מיד. באותו חיוך ידוע, ששרשו בכפירה החולנית בכל תכנית מרובת-הקף. „פליטי יוון היו מחוסרי כל, מחוסרי-בגד ורוחשים כנים“ ביחד עם הפליטים שלנו זורמים גם מיליונים, ואף-על-פי-כן... הקורא יראה, שבלא עזרתה של הממשלה, שניתנה לפליטים היוניים על כל צעד, בלא קרקעות-הבור, שניתנו להם

היא מתיצבת לצדם של הנלחצים! ואין היא חוששת כלל, שיבוא מישוהו בעולם ויגלה משחק זה. היא בוטחת בהנהלה הציונית. ההנהלה הציונית שותקת, מפני שאין היא מאמנת בכוחו של העם, מפני שאין היא מבינה מה גדול הערך של דעת-הקהל לגבי אנגליה. ההנהלה הציונית-הסוציאליסטית מחזרת היא רוח חמרנית, ואין היא מעלה על דעתה כלל, שעם בריא, עם מדיני, מעריך דוקה את הגורמים ה"בלתי-שקלים".

כמה עמוק הוא המשבר של ההסתדרות הציונית, אם כיום, בשעה שהפתרון הציוני קרע כברק את השמים האפורים של היהדות המתבוללת, אם בעצם הימים, שבהם יתכנס בפראג הקונגרס הציוני, יטכסו שם עצות על כנוסו של קונגרס יהודי עולמי...

השמאליים שמחים בנצחונם לבחירות. שמחים הם, למרות מה שהנשק, אותה חרב-הפיפיות הנוראה, שבה הוכרחו להשתמש כדי לנצח בבחירות הללו, צריך היה לגרום להם עצב עמוק. מנצחון צריך לעבור להגשמה. אבל מהי התכנית שהם מביאים עמהם לקונגרס בשעה שהמצב הקאטאסטרופאלי של היהדות תובע תשובת-הצלה גדולה, כשעננים כבדים מצטברים באופק המדיני של הציוניות? – ראינו את התקוות המועטות, שיש לתלות בקרן-העזרה, ראינו משום מה אין ההסתדרות הרשמית מסוגלת בשום פנים למלחמה מדינית.

אבל אי אפשר לסחוב עגלה כבדה בכזה אלא עד גבול מסוים. השטה, שאומרת: אנו נבנה את הארץ בלא תשומת-לב לחשבונות, בתחומי-ההרשאה של הממשלה, תבוא מהר עד משבר חמור. הזמן, שהקציבה לנו ההיסטוריה,

ז'אבוטינסקי לגל של גידופים בעתונות השמאלית. כיום ממלאת עתונות זו פיה מים בקשר עם החרם. אונטרמייר אינו ז'אבוטינסקי. החרם פגע בגרמניה באופן חמור. כל העולם הכיר בכוחם של היהודים. אבל היחידים שאינם רוצים להכיר בו, בכוח זה, ואף-על-פי-כן מנסים הם לנהל מדיניות (איזו סתירה פנימית!), הם ווייצמן ונושאי-כליו.

שוב הולכת וחולפת אחת מן ההודמ-נויות המצוינות ביותר, שניתנו לנו, להביא את שאלת-היהודים לפני ה"שולחן העגול" של המדיניות העולמית. במקום לנצל ולהגביר את דעת-הקהל העולמית, שנתעוררה לטובתנו באופן בלתי-צפוי כל-כך, מטשטשים את הנוראות של השאלה היהודית על-ידי "קרן-הצלה", שלא תציל כלום. דעת-הקהל העולמית! – הרי זהו הדבר, שאנגליה מתיראת ממנו באמת. שאנגליה מחשבת אותו יותר מכל! אנגליה אינה גרמניה. שתיהן נלחמו בשנות 17–1914 לשם אותן המטרות האימפריאליסטיות עצמן. אולם אחת מן הסבות העיקריות למפלתה של האחת ולנצחונה של השניה נעוצה היתה ביחסן השונה לתנודות, שנתהוו בדעותיהם של המוני-העולם. גרמניה לא למדה מוסר עד היום. בדכונים של היהודים יכולה היתה ללכת בדרכן של אותן המדינות, שמביאות בחשבון את דעת-הקהל, שממיתות את היהודים מיתה אטית, כשאין הן מגלות לכל את מטרותיהן האמתיות. על-ידי מלחמתה הגלויה ביהדות הפסידה גרמניה הפסד לא-ישוער. לעומת זה, אנגליה, – כשהיא סוגרת בפני הפליטים של האינקוויזיציה הגרמנית את השער האחרון, השער של ארצם הלאומית, ארץ המאנדאט, הנה על במת הפרלמנט שלה

הוא קצר עד לחרדה. נדמה לנו, שאנו מתקדמים, אבל במהירות מפליאה אנו נסוגים אחור. בכספים ובתרבות, שאנו משקיעים בארץ, אנו מצעידים לפנים את הערביים הרבה יותר מאשר עצמנו. ואותו קצב עצמו. שבו אנו מתקדמים, יביא בעוד שלושים שנה את האוכלוסים הערביים למספר של שני מיליון. החוקים המכבידים על קניית-הקרקעות, שהולכים ומחמירים יותר ויותר, משאירים ארץ זו לצמיתות בידי העבוד האֶכְטָטְנִיבִי של הפלח הערבי. וחלוקת-הקרקעות ועבוד אכסטנסיבי זה ישללו כל אפשרות ליצירה חקלאית נוספת, וממילא: לעליה. והסוף, אותו הסוף העגום, שמוכרח לבוא כתוצאה מכל זה: מיעוט יהודי שנוא בסריטוריה ערבית.

השמאליים, ששקועים כיום בראשם ורובם בהפחת-האש של המלחמה המעמדית, בשיסוי במחנגדים להם ובהרחבת-הפירוד, אינם מרגישים כלל, כיצד אנו נדחפים כאן כולנו, ביחד עמם, אל העמדות האחרונות. אין הם מרגישים, פועלי השמאל, שהציוניות המדינית, לא רק שאין היא מתנגדת להם, אלא שהיא מביאה עמה את האפשרות היחידה להצלה,

להצלתם שלהם. הרי אם יתקיים החלום של הארגון המשותף והמדינה הערבית תקום, לא קשה להוכיח, שהראשונים לקרבנותיה יהיו הפועלים... הם מדברים בלא הפסק על מפעל ובנין. הם מניחים אבן על גבי אבן. אבל הם שכו את חוק-הכובד. לא רק מן הצורך הנורא של עם-ישראל הם מתעלמים, אלא אף מן ההתרחבות העצומה של הערביים ומן ההגבלות הפוליטיות, שנערמות מסביב לנו. הם שוכחים, שבנין, שהוא מחוסר יסוד מדיני, אפשר להגבילו רק עד גבול ידוע, וסוף-סוף מוכרח לבוא יום ההתמוטטות והמפולת, שאין ממנו מנוס.

והיום הוא בוא יבוא אם נצחון השמאליים בתנועה הציונית נצחון אמתי הוא, אם העם העברי לא יעצור כוח לטהר את האוירה העכורה שלו מן האבק של המשטמה, החמרנות והתפיסות הגלותיות. אבל אם לבנו לר-חש לנו תקוות, אם לבנו אומר לנו, שהיום הוא לא יבוא, הרי זה רק בשל אמונתנו בתנועת-השחרור, שהולכת וגאה בעם, זו שדרכה היא דרך הקוצים והמִדְוָיִים הגדולים, כדרכן של כל תנועות-השחרור, אבל נוהרת היא כולה באורו של העתיד. . .

ב. נתניהו